

Projekt

z dnia 22 maja 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU W BELCHATOWIE**

z dnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Belchatowskiego na lata 2024 - 2026”

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 05 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2024 r., poz. 107) w związku z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024 r., poz. 177), Rada Powiatu uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Belchatowskiego na lata 2024 - 2026”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Marek Chrzanowski

Wniosek
KADUCA REWIZYJNA
Ld.-P.-193

Projekt pod względem formalno-prawnym
nie budzi zastrzeżeń Nr 315/24 dn. 23.05.2024

.DYREKTOR
mgr Wiesława Pędzik

SEKRETARZ
Małgorzata Nowak

STAROSTA
Jacek Zatorski

WICESTAROSTA
Jolanta Pawlikowska

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024r., poz. 177) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3 – letnich programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej.

Uchwałą Rady Powiatu Bełchatowskiego Nr XXXV/211/2021 z dnia 25 sierpnia 2021r. przyjęto Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Bełchatowskiego na Lata 2021 – 2023, który realizowany był przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bełchatowie. Wobec powyższego zachodzi konieczność przyjęcia nowego programu na kolejne 3 lata.

Głównym celem niniejszego programu jest skuteczna ochrona dzieci i zapewnienie im pomocy w zastępczych formach opieki, w sytuacji, gdy nie mogą wychowywać się w rodzinach biologicznych. Przyjęcie programu pozwoli na dalszy rozwój silnego systemu rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Bełchatowskim, zgodnego z ustawowo określonymi standardami w zakresie opieki i wychowania dzieci. W programie określono kierunki działań mających na celu promocję rodzicielstwa zastępczego, pozyskiwanie i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, a jednocześnie utrzymanie wszechstronnego wsparcia już funkcjonujących rodzin zastępczych, wysokiego poziomu opieki i wychowania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz wspieranie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków opuszczających rodzinną bądź instytucjonalną pieczę zastępczą.

STAROSTA

Jacek Zatorski

DYREKTOR
mgr Wiesława Pędzik

Załącznik do Uchwały Nr

Rady Powiatu w Bełchatowie

z dnia

**PROGRAM ROZWOJU
PIECZY ZASTĘPCZEJ
DLA POWIATU BEŁCHATOWSKIEGO
NA LATA 2024 - 2026**

Bełchatów, 2024

SPIS TREŚCI

W S T Ę P.....	3
I. PODSTAWA PRAWNA.....	4
II. ORGANIZACJA SYSTEMU POMOCY DZIECKU I RODZINIE.....	4
III. CHARAKTERYSTYKA I DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU.....	6
IV. SYSTEM RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU BELCHATOWSKIEGO.....	14
V. WSPARCIE SPECJALISTYCZNE RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU.....	23
VI. SZKOLENIA KANDYDATÓW DO PEŁNIENIA FUNKCJI RODZINY ZASTĘPCZEJ.....	26
VII. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA.....	26
VIII. USAMODZIELNIAJĄCY SIĘ WYCHOWANKOWIE PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	28
IX. WNIOSKI DO PROGRAMU Z PRZEPROWADZONEJ DIAGNOZY.....	29
X. ADRESACI PROGRAMU.....	30
XI. REALIZATORZY PROGRAMU.....	30
XII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.....	30
XIII. MONITORING I EWALUACJA.....	30
XIV. CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU.....	31
XV. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH.....	31
XVI. ZAKŁADANE REZULTATY.....	31
HARMONOGRAM.....	33

W S T Ę P.

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji z dziećmi i rodzinami”.

Powyższy cytat, to preambuła ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 177), który podkreśla rangę rodziny i kieruje uwagę na wsparcie rodzin w kryzysie bez konieczności zmiany środowiska wychowawczego dziecka. Każde dziecko ma prawo do wychowywania się w rodzinie. Z punktu widzenia potrzeb dziecka rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewniającym bezpieczeństwo emocjonalne, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Rodzina i stwarzane przez nią możliwości dają dziecku poczucie więzi i doświadczenie niezmiernie ważne dla jego rozwoju. Praca z rodziną powinna więc być rozpatrywana z perspektywy potrzeb dziecka.

Gdy dziecko zostanie pozbawione możliwości rozwoju w rodzinie naturalnej należy w pierwszej kolejności dążyć do zapewnienia mu rodzinnej formy opieki zastępczej. Działania podejmowane na rzecz dzieci winny mieć na celu ochronę ich praw, wyrównywanie szans, ułatwienie dostępu do nauki, pomocy specjalistycznej, ochrony zdrowia i wypoczynku.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa:

- zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków;
- zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024–2026, zwany dalej Programem, został opracowany w oparciu o art. 180 pkt 1 ww. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rozwój pieczy zastępczej i osiągnięcie standardów jej organizacji to proces wieloletni. Program zawiera diagnozę sytuacji pieczy zastępczej na terenie powiatu bełchatowskiego dokonaną w oparciu o dane z lat 2021-2023. Założenia Programu stanowią kontynuację kierunków rozwoju określonych w programach realizowanych w latach ubiegłych, ze szczególnym uwzględnieniem planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej i planu ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Realizacja Programu

w zakresie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej doprowadzi do stopniowego ograniczania umieszczania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Nie ma możliwości zastąpienia pieczy instytucjonalnej formami rodzinnymi pieczy zastępczej. Na ten stan wpływa wiele czynników, m.in. brak gotowości i przygotowania rodzin zastępczych na przyjmowanie wszystkich dzieci, również tych z specjalnymi potrzebami rozwojowymi, brak zgody rodzin na przyjmowanie licznych rodzeństw, dzieci wykazujących się wysokiemu stopniem demoralizacji, brak chętnych do prowadzenia zawodowych rodzin specjalistycznych czy pełniących funkcję pogotowia rodzinnego.

W niniejszym dokumencie kierunki, priorytety i zakres działań na rzecz pieczy zastępczej określone zostały w perspektywie 3-letniej.

I. PODSTAWA PRAWNA.

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej dla dzieci zapisane w niniejszym Programie podejmowane i realizowane są w szczególności na podstawie nw. aktów prawnych:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Konwencja o prawach dziecka.
3. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020r., poz. 1359).
4. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2024r., poz. 107).
5. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024r. poz.177 z późn. zm.)
6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r., poz. 1720).

II. ORGANIZACJA SYSTEMU POMOCY DZIECKU I RODZINIE.

Zgodnie z art. 4 ustawy o samorządzie powiatowym powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne, w tym zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Szczegółowy zakres zadań powiatu w przedmiotowym zakresie określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Należą do nich w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne przez wspieranie procesu usamodzielnienia;

- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
- 8) grup wsparcia,
- 9) specjalistycznego poradnictwa;
- 10) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 11) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 12) prowadzenie rejestru danych;
- 13) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 14) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu;
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne;
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 15) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 16) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji dotyczącej zaległości w ponoszeniu opłat za pobyt w pieczy zastępczej rodziców dzieci.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Pieczę zastępczą organizuje powiat. System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Pieczą zastępczą zapewnia:

- 1) pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym;
- 2) przygotowanie dziecka do:
 - a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
 - b) pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
 - c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych,
- 3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych.

Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zarządzeniem Starosty Belchatowskiego Nr 180/11 z dnia 21 listopada 2011r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Belchatowie, zwane dalej „PCPR”, wyznaczone zostało do wykonywania zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu belchatowskiego. Zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zostały określone w art. 76 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zadania powiatu z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej realizuje również Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiekuńczo -Wychowawczych i dwie placówki opiekuńczo wychowawcze tj. Dom Dziecka w Belchatowie i Ośrodek Interwencyjno - Socjalizacyjny w Belchatowie.

III. CHARAKTERYSTYKA I DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU.

Obszar Powiatu Belchatowskiego liczy 967,57 km² i stanowi 5,31% powierzchni województwa łódzkiego. Powiat Belchatowski na koniec 2023r. liczył 108 599 mieszkańców (dane GUS).

Powiat tworzy 8 jednostek terytorialnych, tj.:

- gmina miejska - Belchatów,
- gmina miejsko - wiejska - Żelów,
- gminy wiejskie - Belchatów, Drużbice, Kleszczów, Kluki, Rusiec i Szczerców,

Poniższa tabela przedstawia kształtowanie się liczby ludności powiatu w poszczególnych gminach na przestrzeni lat 2021 – 2023.

Tabela Nr 1. Liczba mieszkańców powiatu wg gmin w latach 2021 - 2023.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców*		
		2021	2022	2023

1.	Miasto Bełchatów	53 718	52 851	52 331
2.	Gmina Zelów	14 507	14 443	14 349
3.	Gmina Bełchatów	12 575	12 931	13 105
4.	Gmina Kluki	4 341	4 337	4 318
5.	Gmina Szczerców	8 149	8 165	8 159
6.	Gmina Rusiec	4900	4 829	4 770
7.	Gmina Drużbice	5247	5271	5 280
8.	Gmina Kleszczów	6 151	6208	6 287
Razem:		109 588	109 035	108 599

Dane GUS. * stan na 31 grudnia.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych gmina zapewnia szeroko rozumiane wsparcie, w szczególności w postaci konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii, mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych, pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego, organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi” oraz pomocy materialnej (zasiłki celowe, okresowe, stałe, pomoc rzeczowa). Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania. W gminach powiatu bełchatowskiego wsparcie dla rodzin organizują głównie Ośrodki Pomocy Społecznej. Poniżej tabela przedstawia liczbę rodzin objętych różnymi formami pomocy w poszczególnych gminach na przestrzeni trzech ostatnich lat.

Tabela Nr 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS-ów w latach 2021 – 2023.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba rodzin		
		2021	2022	2023
1.	Miasto Bełchatów	3445	3110	2984
2.	Gmina Zelów	1 697	1 117	1165
3.	Gmina Bełchatów	478	434	436
4.	Gmina Kluki	197	164	152
5.	Gmina Szczerców	321	341	312

6.	Gmina Rusiec	261	195	197
7.	Gmina Drużbice	161	176	156
8.	Gmina Kleszczów	494	396	386
Razem:		7054	5933	5788

Dane OPS-ów.

Jak wynika z powyższych danych liczba rodzin korzystających z pomocy OPS-ów na przestrzeni lat 2021 – 2023 spada.

Wśród głównych przyczyn udzielenia pomocy rodzinom wymienić należy niepełnosprawność, długotrwałą lub ciężką chorobę, ubóstwo, bezdomność, bezrobocie, przemoc w rodzinie, potrzebę ochrony macierzyństwa lub wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, alkoholizm i narkomanię.

Tabela Nr 3. Główne przyczyny przyznawania pomocy przez OPS-y na terenie powiatu bełchatowskiego w latach 2021 – 2023.

Lp.	Powody przyznawania pomocy	Liczba rodzin		
		2021	2022	2023
1.	Ubóstwo	1299	1149	1108
2.	Bezdomność	99	96	98
3.	Bezrobocie	1007	650	765
4.	Niepełnosprawność	1109	1076	1059
5.	Długotrwała lub ciężka choroba	1920	1750	1702
6.	Przemocy w rodzinie	33	27	29
7.	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	165	157	162
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	284	287	309
9.	Alkoholizm lub narkomania	421	415	401
10.	inne przyczyny: sieroctwo, integracji cudzoziemców, którzy uzyskali, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.	187	167	182

Dane OPS-ów.

Wiele rodzin na terenie powiatu dotyka problem alkoholizmu jej dorosłych członków. Relacje w rodzinie dotkniętej tym problemem są zaburzone i opierają się na poczuciu krzywdy, winy

i agresji. Takie środowisko rodzinne wpływa wtedy destrukcyjnie na rozwój dziecka, które przeżywa zamęt i cierpienie. Dzieci w tych rodzinach uczą się zachowań niesprzyjających zdrowiu, mają zakłócenia w poczuciu bezpieczeństwa. Dziecko w rodzinie z problemem alkoholowym uczy się trzech rzeczy na "nie": „nie ufać”, „nie mówić”, „nie odczuwać”, a to z kolei powoduje samotność dziecka, zamknięcie się, tłumienie emocji, cierpienie i lęk.

Tabela Nr 4. Liczba osób nadużywających alkoholu zgłaszanych do Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022 - 2023.

Lp.	Wyszczególnienie	Zgłoszenia nadużywania alkoholu		Wnioski do sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu		Sprawcy przemocy	
		2022	2023	2022	2023	2022	2023
1.	Miasto Belchatów	55	40	33	21	17	8
2.	Gmina Belchatów	6	12	8	1	4	0
3.	Gmina Drużbice	7	15	6	3	4	4
4.	Gmina Kleszczów	7	11	2	3	2	1
5.	Gmina Kluki	8	4	2	1	3	3
6.	Gmina Rusiec	7	10	6	5	1	4
7.	Gmina Szczerców	20	23	9	6	14	9
8.	Gmina Zelów	14	49	12	8	7	21
Ogółem:		124	164	78	48	52	50

Dane Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Sytuacja rodzin pozostających pod opieką OPS-ów jest monitorowana przez pracowników socjalnych. W szczególnie trudnych sytuacjach rodziny są obejmowane wsparciem asystentów rodziny. W powiecie bełchatowskim wszystkie gminy zatrudniają asystentów rodziny. Tabela Nr 5 przedstawia liczbę zatrudnionych asystentów oraz liczbę rodzin objętych ich wsparciem w poszczególnych gminach.

Tabela Nr 5. Liczba asystentów rodziny zatrudnionych w OPS-ach i rodzin objętych ich opieką w latach 2021 - 2023.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny			Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta		
		2021	2022	2023	2021	2022	2023
1.	Miasto Belchatów	3	3	3	44	46	41

2.	Miasto/Gmina Zelów	2	2	2	28	28	16
3.	Gmina Bełchatów	1	1	1	11	12	13
4.	Gmina Kluki	1	1	1	5	5	6
5.	Gmina Szczerców	1	1	1	10	10	10
6.	Gmina Rusiec	1	1	1	8	9	9
7.	Gmina Drużbice	1	1	1	6	6	7
8.	Gmina Kleszczów	1	1	1	12	11	7
Razem:		12	12	12	91	113	111

Dane OPS-ów.

1. PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO.

W ramach systemu wsparcia rodziny organizowanego przez gminę lub powiat ustawodawca przewidział placówki wsparcia dziennego, które mogą być prowadzone w formie opiekuńczej (koła zainteresowań, świetlice, kluby, ogniska wychowawcze), specjalistycznej lub w postaci pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Na terenie powiatu bełchatowskiego funkcjonują tylko 3 placówki wsparcia dziennego dla dzieci prowadzone przez dwie gminy, tj.:

- Świetlica Socjoterapeutyczna „STER” i Świetlica Środowiskowa „PROMYK” w Bełchatowie, które łącznie w 2021r. objęły opieką 72 dzieci, w 2022r. 79 dzieci, w 2023r. 79 dzieci;
- Świetlica Środowiskowa „STOKROTKA” w Zelowie, która w latach 2021 i 2022 objęła wsparciem po 5 dzieci, w 2023r. pod opieką świetlicy pozostawało 7 dzieci.

2. PRZEMOC W RODZINIE.

Jedną z ważnych przyczyn dezintegracji rodzin i umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej jest przemoc w rodzinie. Zasady postępowania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie regulują przepisy ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024r. poz. 424) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023r. poz.1870). Przedmiotowa procedura postępowania określa ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli różnych instytucji statutowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, do których w szczególności należą jednostki pomocy społecznej, policja, gminne komisje rozwiązywania problemów społecznych, służba zdrowia, oświata. Ww. instytucje w ramach procedury „Niebieskiej Karty” przekazują informacje o podjętych działaniach w ramach do przewodniczących zespołów interdyscyplinarnych funkcjonujących w gminach. W oparciu o „Niebieską Kartę”

dokumentuje się fakty związane z wystąpieniem przemocy domowej w danej rodzinie, ocenia się zagrożenie kontynuacją przemocy, opracowuje plan wsparcia ofiary.

Poniżej w Tabeli Nr 6 przedstawiono dane Komendy Powiatowej Policji w Bełchatowie dot. wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w ostatnich latach.

Tabela Nr 6. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez Komendę Powiatową Policji w Bełchatowie, Ośrodki Pomocy Społecznej oraz Placówki Oświatowe w latach 2022 – 2023.

<i>Lata</i>	Wszczęte Procedury “Niebieskiej Karty”	Liczba rodzin objętych procedurą	
		Liczba rodzin	w tym dzieci
2022	364	345	331
2023	379	359	349

Dane Komendy Powiatowej Policji w Bełchatowie, OPS-ów, Placówek Oświatowych.

W poszczególnych gminach powiatu bełchatowskiego w oparciu o ustawę o przeciwdziałaniu przemocy funkcjonują **Zespoły Interdyscyplinarne**. Członkami zespołów są przedstawiciele różnych instytucji statutowo działających w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem działania zespołu jest koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy. Zespół to grupa ludzi, specjalistów z różnych dziedzin, zajmująca się rozwiązaniem konkretnego problemu przy wykorzystaniu zasobów będących w dyspozycji każdego z członków takiego Zespołu. Jego funkcjonowanie określone jest w drodze porozumień zawartych między gminą a podmiotami niosącymi pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie. Liczbę procedur „Niebieskie Karty” realizowanych przez przedmiotowe zespoły na terenie powiatu bełchatowskiego w latach 2020/2022/2023r. przedstawia Tabela Nr 7.

Tabela Nr 7. Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” przez Zespoły Interdyscyplinarne na terenie powiatu bełchatowskiego w latach 2020/2022/2023.

Lp.	G M I N A	Liczba prowadzonych procedur			Ofiary przemocy						Sprawcy przemocy								
		2020/2022/2023			Kobiety		Mężczyźni		Dzieci		Kobiety		Mężczyźni						
		2020	2022	2023	2020/2022/2023	2020/2022/2023	2020/2022/2023	2020/2022/2023	2020/2022/2023	2020/2022/2023	2020/2022/2023	2020/2022/2023	2020/2022/2023						
1.	Miasto Bełchatów	102	204	224	72	83	137	7	14	15	18	45	106	13	19	31	75	120	140
2.	Bełchatów	22	16	28	22	23	29	1	6	5	2	1	2	4	2	9	19	22	16
3.	Drużbice	15	14	11	13	4	6	2	2	2	0	2	1	1	1	1	14	6	6
4.	Kleszczów	3	12	6	2	7	3	0	0	0	1	0	2	1	3	3	2	7	3
5.	Klukki	5	3	1	1	3	1	3	0	0	1	0	0	0	0	0	5	3	1
6.	Rusiec	6	2	3	4	3	3	2	1	0	0	0	0	1	0	0	5	3	3
7.	Szczerców	10	15	12	9	13	10	0	1	2	0	1	16	0	1	2	9	13	11
8.	Zelów	27	37	50	19	14	28	5	4	4	3	6	45	4	4	7	25	21	28
Ogółem:		190	303	335	142	150	217	20	28	28	25	55	172	24	30	53	154	195	208

Dane Zespołów Interdyscyplinarnych.

Przemoc domowa bardzo często występuje w związku z nadużywaniem alkoholu przez dorosłych członków rodziny. Tabela Nr 4. Przedstawia liczbę osób nadużywających alkoholu zgłaszanych do Miejskich i Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022 - 2023.

Tabela Nr 8. Liczba sprawców przemocy - Osądzonych za czyny kwalifikujące się jako przemoc w rodzinie w latach 2022 - 2023.

Lp.	O S Ą D Z E N I	Liczba osób	
		2022	2023
1.	Osoby osądzone ogółem	69	64
2.	Osoby skazane ogółem:	53	53
	– w tym na karę pozbawienia wolności	19	25
3.	Osoby skazane na karę pozbawienia wolności w stosunku do których orzeczono:		
	– bezwzględną karę pozbawienia wolności,	6	15
	– warunkowe zawieszenie kary pozbawienia wolności	13	10
4.	Orzeczone dodatkowe środki karne:		
	– zakaz zbliżania się do pokrzywdzonych osób	9	10
	– dozory kuratorskie	13	9
	– nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	3	2
	– obowiązek uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych	5	6
	– obowiązek powstrzymywania się od nadużywania alkoholu	21	15
	– obowiązek leczenia odwykowego (alkohol i środki odurzające).	2	3

Dane - Sąd Rejonowy w Bełchatowie.

Pracownicy OPS-ów na bieżąco monitorują sytuację w rodzinach dotkniętych przemocą, udzielają wsparcia w rozwiązywaniu trudnych problemów. Formy wsparcia udzielane poprzez interwencję kryzysową i procedurę „NIEBIESKIEJ KARTY”, poradnictwo psychologiczne, poradnictwo prawne, poradnictwo pedagogiczne, pracę socjalną, aktywizację zawodową, propagowanie telefonu interwencyjno-informacyjnego „Niebieska Linia”.

IV.SYSTEM RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU BĘŁCHATOWSKIEGO.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje po wyczerpaniu wszystkich innych form pomocy rodzicom naturalnym i kiedy przemawia za tym dobro dziecka. Najbardziej pożądaną formą pieczy zastępczej jest forma rodzinna z uwagi na możliwość stworzenia warunków opieki i wychowania najbardziej zbliżonych do rodziny naturalnej. Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności, a w określonych ustawowo przypadkach nie dłużej niż do osiągnięcia 25 roku życia lub zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny biologicznej.

Rodzina zastępcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie traktując dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobistej, zapewniając możliwości rozwoju psychicznego, fizycznego i społecznego, w szczególności poprzez stwarzanie właściwych warunków bytowych, możliwości edukacji i rozwoju uzdolnień, zaspokajanie potrzeb emocjonalnych dziecka, organizację czasu wolnego, ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w jego życie prywatne.

Od 1 stycznia 2012r. zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej **formami rodzinnej pieczy zastępczej są:**

- **rodziny zastępcze spokrewnione** - tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;
- **rodziny zastępcze niezawodowe** - mogą je tworzyć małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi ani rodzeństwem dziecka, w których w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, pod warunkiem kontynuowania nauki;
 - **zawodowe** rodziny zastępcze w tym zawodowe pełniące funkcje pogotowia rodzinnego i specjalistyczne; w rodzinach tych umieszcza się nie więcej niż 3 dzieci, w szczególnie uzasadnionych przypadkach oraz po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych dopuszczalna jest większa liczba dzieci; w rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej umieszcza się w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (ost. zm.: Dz.U. z 2023 r., poz. 1860);
 - **rodzinne domy dziecka** – rodzina, w której umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej pod warunkiem kontynuowania przez nich nauki.

Liczba dzieci nowo umieszczanych w pieczy zastępczej na terenie powiatu w okresie ostatnich trzech lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie, co przedstawia Tabela Nr 9.

Tabela Nr 9. Dzieci nowo umieszczone w pieczy zastępczej w latach 2021 – 2023 z poszczególnych gmin powiatu bełchatowskiego.

Lp.	Gmina ostatniego zamieszkania dziecka przed umieszczeniem	Liczba dzieci		
		2021	2022	2023

	w pieczy zastępczej			
1.	Miasto Bełchatów	15	18	14
2.	Gmina Zelów	2	4	4
3.	Gmina Bełchatów	5	1	-
4.	Gmina Kluki	1	1	-
5.	Gmina Szczerców	2	4	5
6.	Gmina Rusiec	2	-	-
7.	Gmina Kleszczów	1	1	-
8.	Gmina Drużbice	-	-	-
9.	Z poza powiatu	2	6	3
Razem:		30	35	26*

*Dane PCPR. *liczone narastająco*

Najczęstszą przyczyną umieszczeń dzieci w pieczy zastępczej były problemy opiekuńczo-wychowawcze spowodowane w szczególności nadużywaniem alkoholu przez rodziców. Liczbę dzieci z terenu powiatu nowo umieszczonych w poszczególnych formach pieczy zastępczej w ostatnich trzech latach obrazuje Tabela nr 10.

Tabela Nr 10. Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej pochodzące z powiatu bełchatowskiego w latach 2021 – 2023 wg form pieczy zastępczej.

Forma pieczy zastępczej	Liczba dzieci		
	2021	2022	2023
Rodzinna piecza zastępcza	21	24	18
Instytucjonalna piecza zastępcza	9	11	11
Razem:	30	35	29

Dane PCPR.

Liczba dzieci kierowanych do pieczy zastępczej od kilku lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie i wykazuje tendencją malejącą w stosunku do roku 2022. Podobną tendencję wykazuje liczba dzieci ogółem wychowujących się w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu.

Tabela Nr 11. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej na terenie powiatu w latach 2021 – 2023 (narastająco).

Forma pieczy zastępczej	Liczba dzieci		
	2021	2022	2023
Rodzinna piecza zastępcza	160	170	157
– w tym z innych powiatów	29	31	31
Instytucjonalna piecza zastępcza	41	42	44
– w tym z innych powiatów	5	5	5
Razem:	201	212	201

Dane PCPR.

Na terenie powiatu funkcjonują rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego oraz Rodzinny Dom Dziecka. Odpowiednio do potrzeb PCPR angażuje również okresowo rodziny pomocowe i osoby do sprawowania opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. Liczbę rodzin zastępczych i dzieci powierzonych ich opiece przedstawiono Tabeli Nr 12 i Tabeli Nr 13.

Tabela Nr 12. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu w latach 2021– 2023 (narastająco).

Formy rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba rodzin		
	2021	2022	2023
Rodziny zastępcze spokrewnione	80	82	81
Rodziny zastępcze niezawodowa	31	32	30
Rodziny zastępcze zawodowe	8	8	6
Rodzinny dom dziecka	-	-	1
Razem:	119	122	118

Dane PCPR.

Tabela Nr 13. Liczba dzieci wychowujących się w poszczególnych formach rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu w latach 2021 – 2023 (narastająco).

Formy rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci		
	2021	2022	2023
Rodziny zastępcze spokrewnione	101	104	102
Rodziny zastępcze niezawodowa	31	45	37

Rodziny zastępcze zawodowe	17	21	13
Rodzinny dom dziecka	-	-	5
Razem:	160	170	157

Dane PCPR.

Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu bełchatowskiego na przestrzeni lat 2021 – 2023 wykazuje tendencje malejącą. Zdecydowaną większość stanowią rodziny spokrewnione z dzieckiem.

Ponadto kilkanaścioro dzieci z powiatu bełchatowskiego wychowuje się w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów w Polsce. W 2023r. poza powiatem wychowywało się 18 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej. W oparciu o porozumienia zawarte z właściwymi powiatami tut. powiat refunduje koszty utrzymania tych dzieci w rodzinach zastępczych, co przedstawia Tabela Nr 14.

Tabela Nr 14. Liczba dzieci i wydatki powiatu na porozumienia pomiędzy powiatami dot. dzieci wychowujących się w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów w 2023r.

Lp.	P o w i a t	Liczba dzieci	Kwota (zł)
1.	Powiat Gdański	1	15 472 ,00
2.	Miasto Piotrków Tryb.	1	13 178,01
3.	Powiat Piotrkowski	2	19 388,60
4.	Powiat Pajęczański	5	58 043,63
5.	Miasto Skierniewice	1	18 585,00
6.	Miasto Łódź	1	10 218,00
7.	Miasto Stołeczne Warszawa	1	10 218,00
8.	Miasto Katowice	1	20 164,60
9.	Powiat Łaski	3	56 778,46
10.	Powiat Bielski	1	12 317,18
11.	Powiat Nowodworski	1	21 756,47
Razem:		18	256 119,95

Dane PCPR.

Jak wcześniej wspomniano każda rodzina zastępcza ma prawo do świadczeń pieniężnych na utrzymanie powierzonych jej dzieci. Aktualnie wysokość pomocy pieniężnej na pokrycie kosztów utrzymania każdego dziecka jest zróżnicowana i uzależniona od typu rodziny zastępczej i przedstawia się następująco:

- **899,00 zł** miesięcznie na każde dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej,
- **1361,00 zł** miesięcznie na każde dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej niezawodowej, zawodowej oraz rodzinnym domu dziecka,
- **274,00 zł** dodatku dla każdego dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności lub umieszczone w rodzinie zastępczej na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.
- dzieciom wychowującym się w rodzinach zastępczych przysługuje świadczenie wychowawcze **800+** wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych; PCPR w tym zakresie wydaje rodzinom zastępczym zaświadczenia o pobycie dzieci w pieczy zastępczej.

W systemie pieczy zastępczej funkcjonują również **rodziny pomocowe**, które w sytuacjach, kiedy rodziny zastępcze nie będą w stanie czasowo sprawować opieki nad umieszczonymi dziećmi, przejmą nad nimi opiekę. Rodziną pomocową może być rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka oraz małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, którzy zostali przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej. Rodzinie pomocowej przysługuje wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż 20% wynagrodzenia ustalonego dla zawodowej rodziny zastępczej, przeliczone proporcjonalnie do ilości dni sprawowanej nad dzieckiem opieki.

Rodzinie zastępczej przysługuje świadczenie oraz dodatki, również po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności, jeżeli nadal przebywa w tej rodzinie zastępczej. Przedmiotowe świadczenia w takim przypadku wypłaca się pod warunkiem kontynuowania nauki w szkole, zakładzie kształcenia, uczelni, na kursach i innych, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia. Rodzinie zastępczej można również przyznać dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka, świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo bądź na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo.

Rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego. Świadczenia, dodatki i dofinansowanie do wypoczynku są udzielane na wniosek rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. Rodziny zawodowe i prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymują za pełnioną funkcję comiesięczne wynagrodzenie.

Od stycznia 2012r. gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi odpowiednio wydatki w wysokości: 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej lub 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Dochody powiatu z tytułu odpłatności gmin za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w 2023r. przedstawiają Tabele Nr 15, 16, 17.

Tabela Nr 15. Dochody powiatu z tytułu odpłatności gmin za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych w 2023r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba dzieci	Odpłatność (zł)
1.	Miasto Bełchatów	70	451 812,59
2.	Gmina Bełchatów	5	26 164,26
3.	Gmina Drużbice	0	0,00
4.	Gmina Kleszczów	4	22 787,56
5.	Gmina Kluki	6	33 456,02
6.	Gmina Rusiec	9	76 237,99
7.	Gmina Szczerców	16	58 868,66
8.	Gmina Zelów	10	61495,39
Razem:		120	730 822,47

Dane PCPR.

Tabela Nr 16. Dochody powiatu z tytułu odpłatności gmin za pobyt dzieci w Rodzinnym Domu Dziecka w 2022r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba dzieci	Odpłatność (zł)
1.	Gmina Zelów	2	4 700,56
Razem:		2	4 700,56

Dane PCPR.

Tabela Nr 17. Dochody powiatu z tytułu odpłatności gmin za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2023r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba dzieci	Odpłatność (zł)
1.	Miasto Bełchatów	19	465 788,57
2.	Gmina Bełchatów	2	56 160,81
3.	Gmina Drużbice	0	0,00
4.	Gmina Kleszczów	3	99 412,06
5.	Gmina Kluki	0	0,00
6.	Gmina Rusiec	1	47 462,86
7.	Gmina Szczerców	4	176 616,58
8.	Gmina Zelów	4	102 330,24
Razem:		33	947 771,12

Dane PCPR.

Wydatki powiatu na świadczenia i wynagrodzenia dla rodzin zastępczych przedstawiono poniżej w Tabeli Nr 18 i Tabeli Nr 19.

Tabela Nr 18. Wydatki powiatu w latach 2021 – 2023 na świadczenia pieniężne dla rodzin zastępczych funkcjonujących terenie powiatu bełchatowskiego.

Lp.	Forma rodziny zastępczej	Kwota (zł)		
		2021	2022	2023
1.	Rodziny zawodowe	175 538,20	208 911,76	145 910,30
	w tym:			
	– świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka	175.038,20	199 955,30	132 827,30
	– świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego;	-	7 756,46	-
	– świadczenie na pokrycie niezbędnych potrzeb związanych z przyjęciem dziecka;	1 500,00	1 200,00	-
	– świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu;	-	-	9.000,00
	– świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie pomocowej	-	-	4083,00
2.	Rodziny zastępcze spokrewnione i niezawodowe -	1 387 706,95	1 445 154,82	1.598 091,97
	w tym:			
	- świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej,	1 365 006,95	1 432 054,82	1 573 491,97
	– świadczenie na pokrycie niezbędnych potrzeb związanych z przyjęciem dziecka,	21 400,00	13 100,00	24 600,00
	– świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki	1300,00	-	-
3.	Rodzinny dom dziecka	-	-	28.352,23
	w tym:			
	- świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w RDD	-	-	11.852,23
	– świadczenie na pokrycie niezbędnych potrzeb związanych z przyjęciem dziecka do RDD	-	-	7.000,00
	– środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego RDD	-	-	9.500,00
Razem:		1 562 599,15	1.654 066,58	1.772.354,50

Tabela Nr 19. Wydatki powiatu na wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych, rodzin pomocowych i osób zatrudnionych do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w latach 2021-2023.

L a t a	Wynagrodzenia bezosobowe (zł)	Pochodne od wynagrodzeń (zł)	Wydatki ogółem (zł)
2021	267 179,86	52 512,81	319 692,67
2022	287 487,41	52 940,10	340 427,51
2023	267 870,12	48 260,60	316 130,72

Dane PCPR.

W rodzinach zastępczych na terenie powiatu wychowują się również dzieci pochodzące z innych powiatów. Powiat miejsca pochodzenia dziecka refunduje Powiatowi Belchatowskiemu koszty utrzymania dzieci.

Tabela Nr 20. Dochody powiatu z tytułu refundacji kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych pochodzących z innych powiatów w latach 2021 – 2023.

Lp.	P o w i a t	Kwota (zł)		
		2021	2022	2023
1.	Miasto Opole	13 834,80	14 087,50	18 874,48
2.	Powiat Toruński	15 382,13	13 978,00	18 452,66
3.	Powiat Pajęczański	13 177,00	13 978,00	18 874,48
4.	Powiat Łaski	13 177,00	13 978,00	18 340,47
5.	Powiat Nowosądecki	8 692,00	9 225,00	13 620,48
6.	Miasto Stołeczne Warszawa	13 177,00	9 225,00	1 189,00
7.	Powiat Radomszczański	42 165,93	39 556,00	56 106,24
8.	Miasto Łódź	68 656,67	87 502,79	153 237,67
9.	Powiat Braniewski	13 177,00	13 978,00	18 532,96
10.	Powiat Piotrkowski	35 046,00	37 181,00	43 619,44
11.	Powiat Opolski	55 708,00	48 659,10	40 972,00
12.	Powiat Rybnicki	18 821,00	16 786,00	18 585,00
13.	Powiat Strzelecko-Drezdeński	26 354,00	18 621,32	39 129,50
14.	Powiat Żyrardowski	5 260,00	-	-
15.	Miasto Wrocław	5 708,00	-	-
16.	Powiat Krakowski	-	28 188,06	27 844,56

17.	Powiat Zgierski	-	8 064,55	14 118,88
18.	Powiat Nowosolski	-	-	6 656,87
Razem:		348 336,53	373 005,32	508 154,69

Dane PCPR

Zgodnie z art. 182 ustawy o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej za organizację pieczy zastępczej dla dzieci odpowiada powiat. Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej wykonuje Starosta za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Jak wcześniej wspomniano **organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie belchatowskim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Belchatowie.**

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej odpowiada za całość zadań związanych z organizacją systemu pieczy zastępczej. Do jego zadań należy m. in. nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia, wolontariatu oraz rodzin pomocowych, prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, zapewnienie pomocy prawnej lub innej specjalistycznej oraz wzmacnianie kompetencji zawodowych rodziców zastępczych oraz przeciwdziałanie syndromowi wypalenia zawodowego. Do obowiązków organizatora należy dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, a w przypadku uregulowanej sytuacji prawnej dziecka, zgłaszanie dziecka do ośrodka adopcyjnego.

Organizator co najmniej raz na 6 miesięcy lub co najmniej raz na 3 miesiące w przypadku dziecka do lat 3, informuje sąd o sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz o sytuacji jego rodziny. Do zadań organizatora należy również zapewnienie i zorganizowanie opieki nad dzieckiem na czas niesprawowania przez rodziców zastępczych opieki nad dzieckiem na czas niesprawowania przez nich opieki w związku z wypoczynkiem, udziałem w szkoleniach, pobytem w szpitalu lub zdarzeniem losowym.

Zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w głównej mierze realizuje **Zespół do spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej PCPR w Belchatowie**. W skład jego kadry wchodzi: 6 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, 1 psycholog i 2 pedagogów.

Koordinatora rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnia i wyznacza organizator rodzinnej pieczy zastępczej. Rodziny obejmuje się opieką koordynatora na ich wniosek. Aktualnie pod jego opieką może pozostawać do 15 rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka.

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku;
- 3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- 4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- 7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Dodatkowo Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej jest obowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie oraz ma prawo do korzystania z poradnictwa zawodowego, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie jego kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

W Tabeli Nr 21 przedstawiono liczbę dzieci, które opuściły pieczę zastępczą w okresie ostatnich 3 lat. Niestety w tym okresie do rodziców biologicznych powróciło tylko 9 dzieci.

Tabela Nr 21. Liczba dzieci opuszczających rodzinną pieczę zastępczą w latach 2021 – 2023.

Lp.	Powód opuszczenia rodzinnej pieczy zastępczej przez dziecko	Liczba dzieci w latach		
		2021	2022	2023
1.	Powrót do rodziców biologicznych	2	5	2
2.	Adopcja	2	2	2
3.	Usamodzielnienie	6	15	7
4.	Umieszczenie w placówce opiekuńczo-wychowawczej	2	4	4
5.	Inne	1	-	-
Razem:		13	26	15

Dane PCPR.

V. WSPARCIE SPECJALISTYCZNE RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU.

Rodzina przeżywająca trudności w wykonywaniu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do małoletnich dzieci może korzystać z pomocy specjalistów, tj. w szczególności psychologa, pedagoga, prawnika czy pracownika socjalnego. Przedmiotowe wsparcie, zgodnie z art. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

organizuje na terenie gminy wójt poprzez działanie instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, placówki wsparcia dziennego oraz rodziny wspierające. Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zadaniem każdej gminy jest opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. W każdej gminie powiatu bełchatowskiego taki program został opracowany i jest realizowany.

Wśród najczęstszych problemów występujących w pracy z rodzinami zastępczymi wymienić należy zaburzenia osobowościowe, trudności szkolne, trudności w kontaktach rodziny zastępczej z rodziną biologiczną, trudności okresu dojrzewania wychowanków, zaburzenia FASD, brak wzajemnego zrozumienia wynikający z różnicy pokoleniowej pomiędzy dzieckiem a opiekunem przede wszystkim w rodzinach zastępczych spokrewnionych, niskie kompetencje wychowawcze opiekunów przede wszystkim w rodzinach zastępczych spokrewnionych, zaburzenia zachowania i emocji u dzieci.

Adekwatnie do rozpoznanych potrzeb PCPR organizuje **wsparcie specjalistyczne dla rodzinnej pieczy zastępczej**. W latach 2019-2023 realizowane ono było w szczególności o pozyskane środki zewnętrzne na realizację **projektu unijnego pn. „W RODZINIE JEST MOC”** w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na Lata 2014–2020. Budżet projektu to kwota **2 773 356,40zł**, w tym środki unijne – **2 357 221,14zł**. Realizacja projektu obejmowała okres od 6 maja 2019r. do 31 grudnia 2023r.

Projekt był skierowany do rodzin zastępczych i dzieci powierzonych ich opiece, wspierał jej członków na wielu płaszczyznach, wzmacniając ich potencjał i rozwijając nowe umiejętności, niezbędne w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym, poprzez rozszerzenie oferty usług specjalistycznych dla dzieci w pieczy zastępczej, rodziców pełniących funkcje rodzin zastępczych oraz pracowników PCPR realizujących zadania w ramach organizowania pieczy zastępczej dla dzieci. W ramach działań projektowych PCPR zapewnił:

- **wsparcie psychologiczne** – które świadczyło dwóch etatowych psychologów PCPR, w szczególności prowadząc cykliczne spotkania terapeutyczne z dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych, które mają na celu poprawę ich rozwoju poznawczego i emocjonalnego, udzielanie rodzicom zastępczym porad i konsultacji dotyczących rozwoju dziecka i problemów wychowawczych, sporządzania diagnoz psychologicznych dzieci umieszczonych w pieczy, sporządzanie diagnoz psychologicznych rodziców zastępczych, przeprowadzanie badań i wydawanie opinii psychologicznych dot. kandydatów do pełnienia funkcji rodzica zastępczego;
- **psychoterapię indywidualną dla dzieci** mających zaburzenia emocjonalne, lękowe, nerwicowe, depresyjne, z rozpoznaniem Płodowego Zespołu Alkoholowego (FASD), po doświadczeniach traumatycznych (901 godzin);
- **terapię rodzinną** dla rodzin zastępczych wymagających pomocy w budowaniu wzajemnego zrozumienia członków rodziny, poprawy relacji i komunikacji, pomocy w pokonaniu kryzysu (335 godzin);
- **terapię/trening biofeedback** dla dzieci mających problemy emocjonalne w codziennym funkcjonowaniu – celem terapii jest usprawnienie ich pamięci i koncentracji, zwiększenie kreatywności, rozwój umiejętności panowania nad

emocjami i radzenia sobie ze stresem, wsparcie w terapii dysortografii, dysleksji, dysgrafii (1087 godzin);

- **poradnictwo prawne** – na bieżąco w zależności od zgłaszanych potrzeb, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego i cywilnego (46 godzin);
- **zajęcia korekcyjno-kompensacyjne wyrównujące wiedzę**, zajęcia prowadzone są w miejscu zamieszkania dzieci (596 godzin);
- **korepetycje z języka angielskiego** - prowadzone w miejscu zamieszkania dzieci (1015 godzin);
- **zajęcia rozwijające umiejętności uczenia się** - zajęcia prowadzone są w miejscu zamieszkania dzieci (1590 godzin);
- **wyjazdy terapeutyczne dla dzieci i młodzieży** - podczas trwania obozu/wyjazdu dzieci uczestniczyły w zajęciach profilaktyczno-terapeutycznych, których celem jest podniesienie u dzieci motywacji i gotowości na przyjęcie zmian, zwiększenie poczucia własnej wartości, podniesienie świadomości społecznej, wzmocnienie motywacji, poznanie mechanizmów i sposobów radzenia sobie ze stresem, rozwijanie umiejętności zachowań asertywnych i komunikacyjnych (6 wyjazdów/obozów);
- **warsztaty ceramiczne** – 3 edycje;
- **hipoterapię indywidualną dla dzieci** (120 godzin) oraz 3 warsztaty ze zwierzętami,
- **grupy wsparcia dla rodziców zastępczych**, których celem jest umożliwienie rodzinom wymiany informacji oraz wzajemnych doświadczeń, wzajemna pomoc w radzeniu sobie z konkretnymi problemami, zapewnienie wsparcia emocjonalnego w sytuacjach kryzysowych, nabywanie i rozwijanie form radzenia sobie z problemami wychowawczymi dzieci, udział w zajęciach warsztatowych o tematyce dot. wyznaczania granic w wychowaniu, komunikacji z dzieckiem - zachęcanie do współpracy, konstruktywna pochwała jako istotny czynnik budowania samooceny.
- **szkolenia dla rodziców zastępczych** – „Praca z dzieckiem z zaburzeniami przywiązania” – 2 edycje, „Między dorosłymi a dziećmi” – 2 edycje; „Jak mówić żeby powiedzieć, jak słuchać żeby usłyszeć” - 2 edycje;

Dla młodzieży rozpoczynającej proces usamodzielnienia zapewniono:

- **kurs prawa jazdy kat. B** – dla 5 osób;
- **Trening Umiejętności Społecznych** – dla 8 osób;
- **kurs języka angielskiego** – dla 8 osób.

W ramach projektu PCPR zapewniło również:

- **superwizję grupową dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej** – realizowana w celu zwiększenia efektywności i skuteczności w ich pracy z rodzinami zastępczymi oraz zapobiegania wypaleniu zawodowemu pracowników;
- **superwizję grupową dla psychologów** pracujących z rodzinami zastępczymi;
- **szkolenia dla kadry zespołu pieczy zastępczej.**

Dla każdego dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej opracowuje się **Diagnozę** - kwestionariusz rodziny zastępczej i dziecka oraz sporządza **Plany Pomocy Dziecku**. Plany pomocy dziecku są modyfikowane w zależności od zmieniającej się sytuacji dziecka. Okresowe oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinach zastępczych dokonywane są

wspólnie z rodzinami zastępczymi i dziećmi przy współpracy pracowników szkół, kuratorów sądowych, pracowników socjalnych i asystentów rodzinnych OPS-ów, pracowników ośrodka adopcyjnego oraz rodziców biologicznych dziecka. Skład osobowy Zespołu ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka dla każdego dziecka jest inny. Ocena sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej jest sporządzana co 6 miesięcy, a następnie przekazywana do Sądu Rodzinnego, a w przypadku dzieci do 3 roku życia - co 3 miesiące.

Zespół pieczy systematycznie sporządza również:

- oceny rodzin zastępczych, zgodnie z terminarzem ocen, wszystkie rodziny zastępcze oceniono pozytywnie,
- opinie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na zlecenie Sądu Rodzinnego przed umieszczeniem dziecka w rodzinie zastępczej,
- opinie psychologiczne o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,

W realizacji zadań z zakresu pieczy zastępczej PCPR współpracuje w szczególności z:

- asystentami rodzinnymi i pracownikami socjalnymi ośrodków pomocy społecznej,
- wychowawcami i pedagogami szkolnymi,
- Regionalnym Ośrodkiem Adopcyjnym w Łodzi Filia w Piotrkowie Tryb.,
- Sądem Rejonowym w Bełchatowie,
- Komendą Powiatową Policji w Bełchatowie.

VI. SZKOLENIA KANDYDATÓW DO PEŁNIENIA FUNKCJI RODZINY ZASTĘPCZEJ.

Kandydaci zainteresowani pełnieniem funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej oraz prowadzeniem rodzinnego domu dziecka, mają możliwość odbycia niezbędnego szkolenia na miejscu w siedzibie PCPR. Szkolenia prowadzą pracownicy PCPR z uprawnieniami trenerów Programu „RODZINA” Stowarzyszenia Rodzin Adopcyjnych i Zastępczych „Pro familia” z/s w Krakowie, zatwierdzonego decyzją Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Szkolenia odbywają się w terminach i godzinach dogodnych dla kandydatów. Jeden cykl szkolenia trwa około 3 miesiące. Procedura kwalifikacyjna kończy się sporządzeniem diagnozy i wydaniem zaświadczenia kwalifikacyjnego do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W badanym okresie przeprowadzono dwa szkolenia w których uczestniczyło 18 osób. Brakuje kandydatów chętnych do odbycia szkolenia i pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Po odbyciu szkolenia i uzyskaniu kwalifikacji nie wszystkie rodziny decydują się na pozostanie rodzinami zastępczymi lub często po krótkim czasie rezygnują z tej funkcji.

VII. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA.

Na terenie powiatu bełchatowskiego funkcjonują dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze, łączące zadania socjalizacyjne i interwencyjne tj. Ośrodek Interwencyjno-Socjalizacyjny w Bełchatowie i Dom Dziecka w Bełchatowie, poprzednia siedziba w Dąbrowie Rusieckiej. W 2012r. uchwałą Rady Powiatu powołano również Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiekuńczo –Wychowawczych.

W Tabeli Nr 22 przedstawiono wydatki powiatu na funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie oraz wydatki powiatu z tytułu pobytu dzieci w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej poza terenem powiatu.

Tabela Nr 22. Wydatki powiatu na funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2021 – 2023.

Nazwa jednostki	Kwoty (zł)		
	2021	2022	2023
Ośrodek Interwencyjno-Socjalizacyjny	794 045,88	831 397,96	1.009 040,57
Dom Dziecka	747 180,03	929 769,91	915.544,08
Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiekuńczo–Wychowawczych	978 525,03	936 521,71	1.249 251,20
Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna w Gdańsku	53 640,99	154 178,78	234 591,48
Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny w Częstochowie	-	38 295,37	-
Placówka opiekuńczo-wychowawcza w Prudniku	-	-	152 509,86
Razem:	2 573 391,93	2 890 163,73	3 560 937,19

Dane PCPR i Centrum Administracyjnego do Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych.

Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci pochodzących z terenu powiatu bełchatowskiego przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na przestrzeni lat 2021-2022, oraz liczbę dzieci pochodzących z innych powiatów, a wychowujących się w placówkach Powiatu Bełchatowskiego.

Tabela Nr 23. Liczba dzieci o przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu i poza powiatem w latach 2021 -2023

Nazwa placówki	Liczba dzieci		
	2021	2022	2023
Dom Dziecka, <i>w tym z innych powiatów</i>	17 -	19 -	19 -
Ośrodek Interwencyjno-Socjalizacyjny, <i>w tym z innych powiatów</i>	23 5	23 5	22 5
Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny w Częstochowie	-	1	0
Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna w Gdańsku	1	2	2
Placówka opiekuńczo-wychowawcza w Prudniku	-	-	2
Razem:	41	45	45

Dane PCPR.

Średni koszt utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu ogłaszany jest corocznie zarządzeniem Starosty Bełchatowskiego. W 2023r. średni koszt utrzymania wychowanka w Ośrodku Interwencyjno-Socjalizacyjnym stanowił kwotę – 7 945,94 zł, a w Domu Dziecka w Bełchatowie – 7 921,56 zł,

Koszty utrzymania w placówkach dzieci pochodzących z terenu innych powiatów są refundowane naszemu powiatowi w oparciu o zawierane porozumienia, co przedstawia Tabela nr 24.

Tabela Nr 24. Dochody powiatu z tytułu refundacji kosztów utrzymania dzieci pochodzących z innych powiatów przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2021 -2023r.

P o w i a t	Kwota (zł)		
	2021	2022	2023
Piotrkowski	164 957,55	87 793,11	94 925,72
Tomaszowski	216 828,66	232 197,23	189 851,44
Radomszczański	79 958,56	87 793,11	94 925,72
Opolski	-	47 430,05	94 925,72
Miasto Łódź	-	23 644,58	-
Razem:	461 744,77	478 858,08	474 628,60

Dane PCPR.

VIII. USAMODZIELNIAJĄCY SIĘ WYCHOWANKOWIE PIECZY ZASTĘPCZEJ.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, osoba, która osiągnęła pełnoletność w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem poprzez pracę socjalną, jak również pomocą pieniężną na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie, na zagospodarowanie w formie rzeczowej, pomocą w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym oraz w uzyskaniu zatrudnienia. Wychowanek pieczy zastępczej z chwilą uzyskania 18. roku życia staje się w świetle polskiego prawa osobą dorosłą, uzyskując pełnię praw cywilnych i obywatelskich. Osiągnięcie pełnoletności uznaje się za podstawowe kryterium usamodzielnienia wychowanka. Liczbę wychowanków i wydatki powiatu na materialne wsparcie dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej przedstawiono w Tabelach nr 25, 26 i 27.

Tabela Nr 25. Usamodzielniający się wychowankowie opuszczający pieczę zastępczą w latach 2021 -2023 .

Forma pieczy zastępczej	Liczba wychowanków		
	2021	2022	2023
Rodzinna piecza zastępcza	6	15	7
Instytucjonalna piecza zastępcza	5	4	5
Razem:	11	19	12

Dane PCPR.

Tabela Nr 26. Wydatki powiatu na świadczenia dla usamodzielniających się wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota świadczeń (zł)		
		2021	2022	2023
1.	Pomoc na kontynuowanie nauki	108 317,66	92 019,64	88 758,76
2.	Pomoc na zagospodarowanie	4 967,00	15 516,00	17 322,00
3.	Pomoc na usamodzielnienie	39 206,00	50 007,00	79 074,00
Razem:		152 490,66	157 542,64	185 154,76

Dane PCPR.

Tabela Nr 27. Wydatki powiatu na świadczenia usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i młodzieżowych ośrodków wychowawczych w latach 2021-2023.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota świadczeń (zł)		
		2021	2022	2023
1.	Pomoc na kontynuowanie nauki	136 443,76	102 238,79	87 190,41
2.	Pomoc na zagospodarowanie	9 488,86	10 518,00	13 758,00
3.	Pomoc na usamodzielnienie	40 614,00	54 864,00	51 742,00
Razem:		186 546,62	164 620,79	152 690,41

Dane PCPR.

IX. WNIOSKI DO PROGRAMU Z PRZEPROWADZONEJ DIAGNOZY:

1. Konieczny jest dalszy rozwój sieci rodzinnych form opieki zastępczej nad dzieckiem osieroconym naturalnie lub społecznie poprzez tworzenie zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.
2. Należy rozwijać ofertę wsparcia specjalistycznego dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
3. Kontynuować działania mające na celu zapobieganie wypaleniu zawodowemu rodziców zastępczych oraz wzmacnianie ich kompetencji opiekuńczo - wychowawczych.
4. Podejmować działania na rzecz rozwoju Wolontariatu w zakresie organizowania pomocy w nauce i rozwoju zainteresowań dzieci wychowujących się w pieczy zastępczej.
5. Kontynuować współpracę z gminami z terenu powiatu bełchatowskiego w zakresie pozyskiwania lokali mieszkalnych dla usamodzielniających się wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze.
6. Zwiększyć dostępność mieszkań treningowych/wspomaganych dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.
7. Istotnym problemem jest niewielka liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.
8. Niewielka liczba dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodziców biologicznych.

X. ADRESACI PROGRAMU:

1. Dzieci wychowujące się w pieczy zastępczej.
2. Rodziny zastępcze.
3. Rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
4. Usamodzielniający się wychowankowie pieczy zastępczej.
5. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i prowadzącego rodzinną opiekę nad dzieckiem.
6. Rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem w przypadku urlopu rodziny zastępczej, pobytu w szpitalu itp.

XI. REALIZATORZY PROGRAMU:

Realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bełchatowie przy współpracy z:

- Rodzinami zastępczymi,
- Rodzinami pomocowymi,
- Placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,
- Ośrodkami Pomocy Społecznej,
- Sądem,
- Organizacjami pozarządowymi,
- Placówkami oświatowymi,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.

Osobą odpowiedzialną za realizację Programu jest Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz Kierownik Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

XII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU:

Źródłem finansowania zadań Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023 są środki finansowe:

- budżetu Powiatu Bełchatowskiego – plan wydatków na realizację zadań z zakresu pieczy zastępczej w 2024r. to kwota 6.519.771,00zł ,
- budżetu państwa,
- budżetów samorządów gminnych,
- fundusze europejskie.

XIII. MONITORING I EWALUACJA.

Monitorowanie i ewaluacja Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023 w Powiecie Bełchatowskim odbywać się będzie w oparciu o coroczną analizę wykonania zadań zawartych w przedmiotowym programie. Informacje w tym zakresie będą przedstawiane Zarządowi i Radzie Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

XIV. PROGRAM ROZWOJU RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ - CELE I DZIAŁANIA.

A. CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

Celem głównym Programu jest rozwijanie i wspieranie istniejącego systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, ze szczególnym naciskiem na pieczę rodzinną i organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą.

Cel ten będzie realizowany w oparciu o pięć celów szczegółowych, które wskazują na główne obszary działań w obrębie zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

B. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU:

- 1. Plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej - zapewnienie opieki i wychowania dzieciom w rodzinach zastępczych.**
- 2. Zapewnienie wszechstronnego wsparcia rodzinnym formom pieczy zastępczej.**
- 3. Zapewnienie pomocy specjalistycznej dzieciom mającym trudności w rozwoju emocjonalnym i społecznym, z deficytami rozwojowymi i zaburzeniami.**
- 4. Zapewnienie dzieciom opieki i wychowania w instytucjonalnej pieczy zastępczej.**
- 5. Wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.**

XV. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH.

Biorąc pod uwagę omówione wcześniej problemy, na podstawie art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustala się limit rodzin zastępczych zawodowych w powiecie bełchatowskim na lata 2024 – 2026:

- w roku 2024 limit do 8 zawodowych rodzin zastępczych,
- w roku 2025 limit do 9 zawodowych rodzin zastępczych,
- w roku 2026 limit do 10 zawodowych rodzin zastępczych.

XVI. ZAKŁADANE REZULTATY.

- 1. Rozwój sieci rodzin zastępczych na terenie powiatu, w tym:**
 - zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych,
 - uruchomienie kolejnego rodzinnego domu dziecka,
 - rozwój sieci rodzin pomocowych.
- 2. Podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin zastępczych.**
- 3. Wzrost poziomu życia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.**
- 4. Dalszy rozwój poradnictwa specjalistycznego dla dzieci i rodzin zastępczych, w tym psychologicznego, prawnego, pedagogicznego i pomocy terapeutycznej.**
- 5. Wzrost liczby kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka.**
- 6. Wzrost liczby dzieci powracających do rodzin naturalnych.**
- 7. Zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.**

8. Kompleksowe wsparcie dla osób usamodzielnianych opuszczających zastępcze formy opieki.
9. Kształtowanie pozytywnego wizerunku rodzicielstwa zastępczego.

HARMONOGRAM

realizacji działań w ramach

PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ DLA POWIATU BĘLCHATOWSKIEGO

NA LATA 2024 – 2026.

Cel szczegółowy 1. Plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej - zapewnienie opieki i wychowania dzieciom w rodzinach zastępczych.

:

Lp.	Zadanie	Działanie	Wskaźniki monitorujące	Realizatorzy	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania działań	Termin realizacji
1.	Promocja rodzicielstwa zastępczego	Dni otwarte PCPR dla kandydatów na rodziców zastępczych	Liczba interesantów	PCPR	Lokalne media, Zespół ds. Promocji Starostwa Powiatowego	Budżet PCPR	Zadanie ciągłe
		Obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego	Liczba uczestniczących rodzin	PCPR	Powiat Bełchatowski, rodziny zastępcze	Budżet PCPR	V-VI 2024-2026
		Udział w Wojewódzkich Obchodach Dnia Rodzicielstwa Zastępczego	Liczba uczestniczących rodzin zastępczych	PCPR	RCPS w Łodzi Rodziny zastępcze	-	V-VI 2024-2026
		Zanajomienie społeczności lokalnej z funkcjonowaniem	Liczba artykułów prasowych Liczba ulotek	PCPR	Zespół ds. Promocji Starostwa		Zadanie

	pieczy zastępczej	Liczba plakatów Liczba innych materiałów informatycznych		Powiatowego, lokalne media		ciągłe
2. Tworzenie nowych rodzin zastępczych, w tym zawodowych rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka oraz rodzin pomocowych	Prowadzenie procedury kwalifikacyjnej	Liczba wydanych opinii Liczba wydanych zaświadczeń kwalifikacyjnych	PCPR	-	Budżet PCPR	Zadanie ciągłe
	Organizowanie szkoleń dla kandydatów dopełnienia funkcji rodzin zastępczych/prowadzących RDD,	Liczba przeszkolonych kandydatów	PCPR	Stowarzyszenie PRO FAMILIA	Budżet PCPR	Zadanie ciągłe
	Tworzenie nowych rodzin zastępczych	Liczba nowo utworzonych rodzin zastępczych	PCPR	-	Budżet PCPR	Zadanie ciągłe
	Tworzenie rodzinnych domów dziecka	Liczba rodzinnych domów dziecka	PCPR	-	Budżet PCPR	Zadanie ciągłe
	Tworzenie rodzin zastępczych zawodowych w ramach limitu na dany rok kalendarzowy, określonego w powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej	Liczba rodzin zastępczych niezawodowych przekształconych w zawodowe	PCPR	Rodziny zastępcze niezawodowe	Budżet PCPR	Zadanie ciągłe

Cel szczegółowy 2. Zapewnienie wszechstronnego wsparcia rodzinnym formom pieczy zastępczej.

Lp.	Zadanie	Działanie	Wskaźniki monitorujące	Realizator	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Wsparcie materialne rodzinnych form pieczy zastępczej	Udzielanie świadczeń finansowych przysługujących ustawowo rodzinnym formom pieczy zastępczej	Kwota przyznanych świadczeń Liczba udzielonych świadczeń Liczba rodzin objętych pomocą materialną	PCPR	-	Budżet PCPR	Zadanie ciągłe
2.	Objęcie rodzinnych form pieczy zastępczej opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	Kontynuacja zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba zatrudnionych koordynatorów	PCPR	-	Budżet PCPR	Zadanie ciągłe
3.	Podnoszenie kwalifikacji kadry Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej	Zapewnienie szkoleń i superwizji dla pracowników	Liczba przeprowadzonych szkoleń Liczba pracowników biorących i w szkoleniach	PCPR	Zewnętrzne jednostki szkoleniowe	Budżet PCPR, środki zewnętrzne	Zadanie ciągłe
4.	Współpraca z instytucjami środowiska lokalnego zaangażowanymi we	Wymiana niezbędnych informacji pomiędzy instytucjami	Liczba informacji pozyskanych ze szkół Liczba opinii	PCPR	Sąd Rejonowy, OPS-y, placówki oświatowe,	Budżet PCPR	Zadanie ciągłe

	wsparcie rodziny (m.in. OPS, Sąd Rodzinny, oświata)		przekazanych do Sądu		przedszkola		
5.	Zapewnienie usługowego i specjalistycznego wsparcia rodzinnym formom pieczy zastępczej oraz dzieciom im powierzonym	Udzielanie pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, terapeutycznej rodzinom zastępczym, dzieciom w nich umieszczonym, ich dzieciom naturalnym	Liczba udzielonych porad psychologicznych Liczba udzielonych porad pedagogicznych Liczba udzielonych porad prawnych Liczba osób objętych terapią Liczba rodzin objętych terapią Liczba osób objętych wsparciem specjalistycznym	PCPR	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bełchatowie, zewnętrzni specjaliści	Budżet PCPR, środki zewnętrzne	Zadanie ciągłe
	Zapewnienie szkoleń rodzinom zastępczym		Liczba szkoleń Liczba uczestników	PCPR	Zewnętrzne podmioty szkolące	Budżet PCPR środki zewnętrzne	Zadanie ciągłe
	Wsparcie rodzin poprzez wolontariuszy		Liczba dzieci Liczba rodzin	PCPR	Szkoły średnie funkcjonujące na terenie powiatu	-	Zadanie ciągłe
	Zapewnienie rodzinom zastępczym możliwości udziału w grupach wsparcia		Liczba spotkań Liczba uczestników	PCPR	-	Budżet PCPR środki zewnętrzne	Zadanie ciągłe

		Pozyskiwanie rodzin pomocowych oraz zatrudnianie osób do pomocy przy opiece nad dziećmi oraz przy pracach gospodarczych na wniosek rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych	Liczba rodzin pomocowych Liczba złożonych wniosków Liczba zatrudnionych osób	PCPR	-	Budżet PCPR	Zadanie ciągłe
--	--	--	--	------	---	-------------	----------------

Cel szczegółowy 3. Zapewnienie pomocy specjalistycznej dzieciom mającym trudności w rozwoju emocjonalnym i społecznym, z deficytami rozwojowymi i zaburzeniami.

Lp.	Zadanie	Działanie	Wskaźniki monitorujące	Realizator	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Zapewnienie specjalistycznej pomocy; diagnoza psychofizyczna dziecka	Dokonywanie diagnozy potrzeb dziecka Zapewnienie dziecku pomocy psychologicznej, pedagogicznej, psychiatrycznej	Liczba sporządzonych opinii psychofizycznych dziecka Liczba dzieci objętych poszczególnymi formami wsparcia	PCPR	Służba zdrowia Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bełchatowie	Budżet PCPR	Zadanie ciągłe
		Objęcie dzieci działaniami	Liczba dzieci objętych	PCPR		Budżet PCPR, środki zewnętrzne	Zadanie ciągłe
						Budżet	

		terapeutycznymi/ kompensacyjnymi	poszczególnymi formami wsparcia	PCPR	-	PCPR, środki zewnętrzne	Zadanie ciągłe
2.	Ocena sytuacji dziecka	Opracowanie planu pomocy dziecku	Liczba opracowanych planów	PCPR	-	Budżet PCPR	Zadanie ciągłe
		Przekazywanie opinii o zasadności pозostawienia dziecka w pieczy zastępczej oraz informacji o sytuacji dziecka i jego rodziny do Sądu	Liczba opinii Liczba informacji	PCPR	-	Budżet PCPR	Zadanie ciągłe
		Wnoskowanie do Sądu o uregulowanie sytuacji prawnej dziecka	Liczba złożonych wniosków	PCPR	-	Budżet PCPR	Zadanie ciągłe
		Zgłaszanie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do ROA	Liczba złożonych wniosków	PCPR	-	Budżet PCPR	Zadanie ciągłe.

Cel szczegółowy 4. Zapewnienie dzieciom opieki i wychowania w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Lp.	Zadanie	Działanie	Wskaźniki monitorujące	Realizator	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Prowadzenie placówek opiekuńczo - wychowawczych na terenie powiatu	Zapewnienie dzieciom miejsc w placówkach socjalizacyjnych i interwencyjno-	Liczba dzieci nowo skierowanych do placówek Liczba dzieci	Sąd Rodzinny, PCPR, Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiek.-Wych.,	-	Budżet Powiatu	Zadanie ciągłe

2.		socjalizacyjnych	Monitorowanie poziomu zatrudnienia kadry w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	wychowujących się w placówkach	Dom Dziecka, Ośrodek Interwencyjno-Socjalizacyjny	Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiek. Wych.	PCPR, szkoły, OPS, Sąd Rodzinny	Budżet powiatu	Zadanie ciągłe				
3.			Opracowywanie Planów Pomocy Dziecku	Liczba opracowanych planów	Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiek. Wych.	Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiek. Wych.	PCPR, szkoły, OPS, Sąd Rodzinny	Budżet powiatu	Zadanie ciągłe				
4.			Organizowanie posiedzeń zespołów okresowej oceny sytuacji dziecka	Liczba posiedzeń zespołów	Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiek. - Wych.	Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiek. - Wych.	PCPR, szkoły, OPS-y, Sąd Rodzinny, rodzice naturalni	Budżet powiatu	Zadanie ciągłe				
5.			Intensyfikacja działań zmierzających do powrotu dziecka do	Liczba kontaktów z rodzicami									

		rodziny biologicznej.	biologicznymi, Liczba podjętych działań przez rodziców biologicznym mających na celu przewyciężenie kryzysu.				
--	--	-----------------------	---	--	--	--	--

Cel szczegółowy 5. Wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

Lp.	Zadanie	Działanie	Wskaźniki monitorujące	Realizator	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania	Termin realizacji
1.	Zapewnienie wsparcia finansowego i rzeczowego usamodzielniającym się wychowankom pieczy zastępczej	Przyznawanie świadczeń pieniężnych na kontynuację nauki, zagospodarowanie i usamodzielnienie	Liczba udzielonych świadczeń: na kontynuację nauki, zagospodarowanie, usamodzielnienie Liczba wychowanków objętych pomocą	PCPR	-	Budżet PCPR	Zadanie ciągłe
		Zapewnienie czasowego zamieszkania w Mieszkaniu Chronionym	Liczba osób objętych pomocą	PCPR	-	Budżet PCPR	Zadanie ciągłe
2.	Udzielanie wsparcia specjalistów	Realizacja indywidualnych	Liczba indywidualnych	PCPR	-	Budżet PCPR	Zadanie

	programów usamodzielnienia	programów usamodzielnienia	programów usamodzielnienia	PCPR	Powiatowy Urząd Pracy w Bełchatowie	-	ciągłe
	Motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy i umożliwienie korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy	Liczba wychowanków objętych doradztwem zawodowym Liczba wychowanków objętych pośrednictwem pracy	PCPR	-	-	Zadanie ciągłe	
	Zapewnienie pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej	Liczba osób objętych poradnictwem Liczba udzielonych porad	PCPR	-	Budżet PCPR	Zadanie ciągłe	

DYREKTOR
mgr Wiesława Płaczek

POWIATOWY URZĄD PRACY
KŁ. P. 193
Wielka Złota 193